

RETROSPECTIVĂ 2021: O toamna cu dobânzi și inflație în creștere; cursul leu/euro s-a depreciat până la un nivel record

Toamna acestui an a adus un val de creșteri ale dobânzilor, Banca Natională majorând de două ori dobânda cheie cu câte 0,25 puncte procentuale, creșterile preturilor la gaze naturale, combustibili și energia electrică au reaprins inflația, iar cursul valutar leu/euro a urcat până la un nou maxim istoric.

Leul s-a depreciat în raport cu principalele valute

La începutul anului, pe 4 ianuarie cursul euro/leu se situa la nivelul de 4,8691 de lei pentru un euro, acesta fiind la momentul respectiv un nivel record al monedei unice în raport cu leul. După aceasta data, leul a intrat pe o tendință de depreciere, însă la finalul lunii martie moneda națională a trecut de pragul de 4,9 lei pentru un euro. Odată atins acest palier, cursul de schimb nu a mai înregistrat cotații sub 4,9 lei. Astfel, în raport cu euro, leul s-a depreciat până la valoarea 4,9495 de lei pentru un euro în data de 22 septembrie 2021. În ultimele luni ale anului moneda națională s-a situat în intervalul 4,9460 - 4,9490 de lei pentru un euro, fiind foarte aproape de pragul maxim amintit anterior.

Adrian Vasilescu, consultant de strategie la Banca Națională a României (BNR), a declarat, la începutul lunii iulie, pentru AGERPRES, că moneda națională s-a depreciat în 12 ani și jumătate cu 90 de bani, iar piața valutară a României este foarte stabilă.

"Explicațiile sunt simple. Cursul acesta se tot duce la maxime istorice, la minime istorice, de 12 ani. Și în 12 ani tot fluctuând între maxime și minime a înregistrat o depreciere de 90 de bani. Atât. 90 de bani în 12 ani deprecierea cursului leului. Pentru că am văzut undeva un titlu "Cade leul". Păi dacă uităm pe tabloul lumii o să vedem că multe monede tari și chiar dolarul, euro și yenul japonez și altele au fluctuat mult mai mari și deprecieri mult mai mari. Deci leul în 12 ani și jumătate s-a depreciat cu 90 de bani. Această depreciere în 12 ani de 90 de bani nu pune niciun fel de probleme și nu incită la discuții privind caderea monedei noastre naționale. Piața valutară a României este stabilă, chiar foarte stabilă", explică Adrian Vasilescu.

El a adăugat că "în acești 12 ani și jumătate foarte multe centre de analiză și de influență pe piața valutară au prevăzut trecerea pragului de 5 lei, care nu s-a produs".

"De vreo 10 ani, an de an se anunța trecerea pragului de 5 lei, care până la această oră nu s-a produs", a mai spus Vasilescu.

În ultimul sondaj realizat de CFA România în rândul analiștilor săi, peste 91% dintre participanții la sondaj prevăd o depreciere a leului în următoarele 12 luni (comparativ cu valoarea actuală). Astfel, valoarea medie a anticipațiilor pentru orizontul de 6 luni este de 5,0517 lei, în timp ce pentru orizontul de 12 luni valoarea medie a cursului prognozat este 5,1145 lei pentru un euro. De asemenea, cea mai mică valoare estimată a cursului euro/leu pentru un orizont de 12 luni este 4,9600.

În ceea ce privește cursul de schimb leu/dolarul american, acesta se situa la începutul anului la nivelul de 3,9609 de lei pentru un dolar, iar cea mai ridicată cotație din 2021 a fost înregistrată în data de 24 noiembrie, respectiv 4,4127 de lei pentru un dolar.

Un franc elvețian era cotațat la începutul anului la 4,5036 de lei pentru un franc, iar pe 3 și 17 decembrie a urcat la 4,7595 de lei pentru un franc. Palierul de 4,7 lei pentru un franc elvețian a fost prima dată atins pe 17 noiembrie acest an, atunci când un franc a fost cotațat la 4,7016 de lei.

BNR a majorat dobânda de politica monetara

Din toamna si dobânzile au început sa creasca, iar BNR a început sa majoreze dobânda de politica monetara.

Indicele ROBOR la 3 luni, în functie de care se calculeaza costul creditelor de consum în lei cu dobânda variabila, a început sa urce din data de 24 septembrie 2021, ajungând la 1,65%, de la 1,61% în sedinta anterioara. Indicele s-a situat în intervalul 1,60 - 1,61% în perioada 23 august - 23 septembrie.

La debutul anului 2019, indicele ROBOR la 3 luni era 2,99% pe an, iar la începutul anului trecut se situa la 3,19%. Pe data de 4 ianuarie 2021, indicele ROBOR la 3 luni era de 2,01%. La data de 21 decembrie 2021 indicele se situa la 2,93%.

În luna octombrie, Consiliul de Administratie al Bancii Nationale a României a decis majorarea dobânzii cheie la 1,5% pe an, de la 1,25%, cresterea ratei dobânzii pentru facilitatea de depozit la 1% pe an si a ratei dobânzii aferente facilitatii de creditare (Lombard) la 2% pe an.

"În legatura cu ultimele evolutii ale pietei monetare trebuie spus ca existau unele asteptari ale bancilor ca vom creste dobânzile în sedinta din 5 octombrie, însa nu era un consens în rândul analistilor. Astfel ca o anumita tendinta ascendenta a dobânzilor în piata se observa deja în ultimele doua saptâmâni, influentata probabil de anticipatiile cu privire la o eventuala decizie a noastra în acest an. Cresterea aprobata în sedinta de marti a facut ca aceasta tendinta sa continue", declara, pentru AGERPRES, Cristian Popa, membru în Consiliul de Administratie al Bancii Nationale a României (BNR).

Acesta a precizat ca Banca Centrala are în arsenal numeroase instrumente, pe unele dintre ele a început sa le foloseasca în ultimele luni, însa rata dobânzii este cel mai important instrument, pe care acesta l-a folosit la sedinta de politica monetara din 5 octombrie.

"Pentru a domoli inflatia, trebuie sa crestem dobânzile. Fiind o economie mica si deschisa, noi în România nu putem avea si dobânzi mici si inflatie mica. Astfel, marti am crescut tempo-ul în lupta cu inflatia. Decizia reprezinta în sine o scumpire a banilor, dar sunt doua aspecte importante: pe de o parte bani mai scumpi înseamna credite ceva mai scumpe, dar pe de alta parte înseamna si depozite mai bine remunerate. Devenind mai rari, banii devin si mai scumpi, ducând la temperarea preturilor si fiind astfel protejati mai bine de inflatie. Este o decizie care arata ca suntem hotarâti sa temperam dinamica preturilor si sa ne respectam mandatul de asigurare a stabilitatii preturilor. Însa trebuie spus ca exista anumite preturi, cum sunt cele administrate, cele ale preturilor energetice, sau mai simplu pretul unui bilet de autobuz sau al unei intrari la muzeu, care nu sunt sub controlul politicilor bancii centrale", a explicat Cristian Popa.

În noiembrie, Consiliul de Administratie al Bancii Nationale a României a decis o noua majorare a dobânzii cheie, din 10 noiembrie aceasta urcând la 1,75%.

Inflatia, în crestere, în toamna

În acesta toamna nu numai cursul valutar si dobânzile au atins valori ridicate, ci si inflatia s-a situat la niveluri crescute, aceasta urcând pâna la 7,9% în luna octombrie 2021, de la 6,3% în septembrie, pentru ca în noiembrie sa scada usor, pâna la 7,8% în noiembrie.

Adrian Vasilescu, a declarat, pentru Agerpres, la începutul luni noiembrie, ca sase produse din câteva mii, dar cu cresteri extravagante, au stricat media inflatiei si au tulburat întregul tablou al pietei de consum, mentionând ca Banca Centrala a avut dreptate când a marit numai cu 0,25 puncte procentuale dobânda cheie.

"Pe tot tabloul, ceea ce a determinat aceasta inflatie mare din luna octombrie adunam câteva produse. Cresteri medii, fasole, crestere mare, cartofi. Atât la produse alimentare. La produse nealimentare: combustibili, tutun si tigari si la servicii: apa canal, salubritate. Atât, câteva produse. Daca le numaram sunt 6 produse din câteva mii, dar cu cresteri extravagante, au stricat media inflatiei si au tulburat întregul tablou al pietei de consum. Ce înseamna asta? Ca Banca Nationala a avut dreptate când a marit numai cu 0,25 puncte procentuale si nu cum a cerut sau astepta piata, cu 0,50 puncte procentuale", spunea Adrian Vasilescu, referitor la datele privind preturile de consum publicate de Institutul National de Statistica.

El a precizat ca energia electrica, combustibili si gazele naturale în toata lumea sunt considerate produse ale caror preturi nu sunt influentate de politica monetara si daca o banca centrala, precum FED sau Banca Centrala Europeana, ar ridica dobânda de politica monetara la 100% tot nu ar putea influenta aceste produse.

"Acum o sa ma întrebati de ce totusi a ridicat BNR dobânda cu 0,25 de puncte si nu a lasat la 1,50%. Pentru ca s-a simtit ceva în luna septembrie si în luna octombrie si mai mult. Banca Nationala, desi nu avea înca tabloul inflatiei de la INS, si-a facut propriile calcule si a ajuns la concluzia ca încep sa se simta în tabloul general influentele asupra altor preturi ale combustibilului, energiei electrice si gazelor. Și atunci era nevoie de o crestere de 0,25 de puncte procentuale pentru a combate influentele acestor produse, combustibilului, energiei electrice si gazelor, asupra preturilor generale", afirma Adrian Vasilescu.

Referitor la preturile combustibililor, energiei electrice si gazelor, el a mentionat ca acestea produc efecte la 12 luni de acum înainte si chiar daca preturilor lor vor stagna ele se vor resimti, pentru ca au pondere mare în cosul de consum. De asemenea, Adrian Vasilescu a precizat ca energia termica a avut o crestere de 1,12% si acesta înseamna ca "a venit la start", urmând ca si aici sa ne asteptam la scumpiri în lunile care vor veni.

Rata anuala a inflatiei IPC este proiectata la valoarea de 7,5% în luna decembrie 2021 si este prevazuta sa se tempereze, pâna la 5,9 % la sfârșitul anului viitor, potrivit Raportului asupra inflatiei al Bancii Nationale a României.

"Rata anuala a inflatiei IPC este proiectata la valoarea de 7,5% în luna decembrie 2021, dupa o încetinire temporara a trendului ascendent observat recent, pe fondul intrarii în vigoare a masurilor de compensare a consumatorilor casnici de energie electrica si gaze naturale, care se vor reflecta si asupra ratei inflatiei IPC pe perioada aplicarii acestor prevederi (noiembrie 2021 - martie 2022). Ulterior, în aprilie 2022, odata cu expirarea acestor masuri, rata anuala a inflatiei IPC va reflecta majorari de o magnitudine substantiala, atingând 8,6% în trimestrul II 2022, un maxim din intervalul prognozei. Dupa acest moment, rata inflatiei IPC este prevazuta sa se tempereze, pâna la 5,9% la sfârșitul anului viitor si, respectiv, 3,3% la orizontul proiectiei", se arata în Raportul din noiembrie.

BNR mentioneaza ca fata de Raportul din august noua proiectie este mai ridicata cu 1,9 puncte procentuale pentru finele anului curent si cu 2,5 puncte procentuale pentru sfârșitul anului viitor. Din aceste revizuiuri, o parte covârșitoare este explicata de contributia în crestere a componentelor cosului de consum aflate în afara controlului politicii monetare.

Potrivit sursei citate, conduita recenta a politicii monetare a BNR a fost configurata într-o maniera prudenta, în vederea readucerii si mentinerii pe termen mediu a ratei anuale a inflatiei în linie cu tinta stationara de 2,5% și 1 punct procentual, inclusiv prin ancorarea anticipatiilor inflationiste pe orizontul mai îndepartat de timp, astfel încât sa contribuie la realizarea unei cresteri economice sustenabile în contextul procesului de consolidare fiscala si în conditii de protejare a stabilitatii financiare.

"Riscurile materializate în intervalul de la ultimul Raport asupra inflatiei (august 2021) au vizat cu precadere

turbulentele instaurate pe pietele globale de energie, cu grade variabile de transmisie pe pietele locale, în funcție de specificul acestora - de exemplu, intensitatea energetică a economiilor ori dinamica recentă de pe pietele forței de muncă. Criza recentă s-a suprapus unei intensificări, la nivel european, a procesului de tranziție spre configurații ale sectoarelor economice din ce în ce mai puțin poluante, având ca efect anumite creșteri, uneori în cuantum însemnat, ale preturilor bunurilor energetice din surse tradiționale. În plus, în condițiile în care rezoluția crizei de sănătate publică este încă departe de a fi completă, interconditionarea multiplelor socuri, deja materializate ori probabile, se poate rasfrânge și asupra dinamicii activității economice. Cu informațiile disponibile la momentul elaborării Raportului asupra inflației, balanța riscurilor la adresa proiectiei ratei anuale a inflației este evaluată a fi orientată în sus raportat la cea a indicatorului din scenariul de baza, cu precădere pe orizontul scurt de timp. Această evaluare admite dificultatea, la acest moment, de a infera caracterul temporar ori, dimpotrivă, persistent, al socurilor de natură ofertei materializate recent ori anticipate pentru perioadele imediat următoare", se arată în Raport.

Conform BNR, evoluția viitoare a preturilor bunurilor energetice continuă să reprezinte principalul factor de risc la adresa proiectiei ratei anuale a inflației IPC. Configurația preturilor acestor produse, respectiv modul în care se vor transpune în statisticile oficiale, ar putea fi influențată de importanța relativă a compensărilor /plafonărilor /subvențiilor în totalul schemei de asistență acordate consumatorilor casnici, de intervalul de timp pe care vor fi implementate.

De asemenea, configurația va depinde și de rapiditatea alinierii, în viitor, la standardele europene de diminuare a surselor de energie poluante, cu impact direct asupra preturilor energiei în detaliu la consumatorii casnici.

Pe termen scurt, dinamica acestor piețe se află sub semnul unor evoluții marcate de volatilitate.

"O sursă apreciable de riscuri continuă să rămână conduita politicii fiscale și a celei de venituri, decurgând din perspectiva măsurilor de consolidare fiscală. În actuala conjunctură, au fost deja adoptate măsuri menite să atenueze atât impactul deteriorării abrupte a situației epidemiologice, cât și pe cel al creșterii facturilor la utilități. În condițiile în care nu este exclusă necesitatea adoptării de noi inițiative în plan fiscal, adaptate conjuncturii economice actuale și de perspectivă, devine preocupantă orice prelungire a situației de instabilitate politică, ce ar putea fi însoțită de unele sincopă în procesul legislativ. Orice prelungire a acesteia ar putea greva asupra ritmului consolidării fiscale inclusiv pe termen mai lung, în condițiile în care România trebuie să se încadreze în etapele procedurii de deficit excesiv, cu termen de finalizare a ajustărilor anul 2024", se menționează în Raport.

Potrivit BNR, atât pe plan extern, cât și, mai ales, pe plan intern, rămân incertitudini ample asociate evoluției crizei de sănătate publică, în condițiile suprapunerii contagiozității sporite a noii tulpini virale (Delta) unui proces încă trenant de imunizare a populației din România.

"Orice rămânere în urmă cu caracter mai persistent a situației medicale din România comparativ cu cea a țărilor din Europa de Vest ar putea induce asimetrii în planul redresării economice, cu impact și asupra potențialului de creștere a economiei pe termen mediu. În schimb, odată cu publicarea versiunii finale a Planului Național de Redresare și Reziliență al României, absorbția unui volum ridicat de fonduri europene ar putea susține economia pe mai multe paliere: finanțarea în proporții sporite a deficitului de cont curent din surse stabile de fonduri (NGEU), impulsivitatea, pe termen mediu, a procesului investițional ori facilitarea tranziției către un model de creștere a economiei bazat în mai mare măsură pe tehnologiile viitorului: digitalizare și economie verde", se mai spune în Raport.